

Συλλογή της Νομολογίας

Υπόθεση C-130/19

Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο
κατά
Karel Pinxten

Απόφαση του Δικαστηρίου (ολομέλεια) της 30ής Σεπτεμβρίου 2021

«Άρθρο 286, παράγραφος 6, ΣΛΕΕ – Παράβαση των υποχρεώσεων που απορρέουν εκ της θέσεως του μέλους του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου – Έκπτωση από το δικαίωμα προς σύνταξη – Δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας – Νομιμότητα της έρευνας της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) – Εσωτερική διαδικασία του Ελεγκτικού Συνεδρίου – Δραστηριότητα ασυμβίβαστη προς τα καθήκοντα του μέλους του Ελεγκτικού Συνεδρίου – Έξοδα αποστολής και ημερήσιες αποζημιώσεις – Έξοδα εκπροσώπησης και υποδοχής – Χρήση του υπηρεσιακού αυτοκινήτου – Χρήση των υπηρεσιών οδηγού – Σύγκρουση συμφερόντων – Αναλογικότητα της κύρωσης»

1. *Ελεγκτικό Συνέδριο – Υποχρεώσεις των μελών – Παράβαση – Πραγματικά περιστατικά που εξετάζονται στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας – Νομικός χαρακτηρισμός των εν λόγω πραγματικών περιστατικών από τον εθνικό δικαστή ο οποίος δεν δεσμεύει τον δικαστή της Ένωσης*
(Άρθρο 286 § 6 ΣΛΕΕ)

(βλ. σκέψεις 86-88)

2. *Ελεγκτικό Συνέδριο – Υποχρεώσεις των μελών – Παράβαση – Διαδικασία – Απουσία δικαιώματος προσφυγής κατά της απόφασης του Δικαστηρίου – Απόφαση εκδοθείσα σε πρώτο και τελευταίο βαθμό – Προσβολή του δικαιώματος αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας – Δεν υφίσταται*
(Άρθρο 286 § 6 ΣΛΕΕ· Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, άρθρο 47)

(βλ. σκέψεις 122-124)

3. *Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) – Έρευνες – Δικαίωμα ακροάσεως του ενδιαφερομένου – Περιεχόμενο*
(Κανονισμός 883/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, άρθρο 9 § 4)

(βλ. σκέψεις 168-170)

4. *Ελεγκτικό Συνέδριο – Υποχρεώσεις των μελών – Παράβαση – Διαδικασία – Προθεσμία για την άσκηση προσφυγής εκ μέρους του Ελεγκτικού Συνεδρίου – Εύλογη προθεσμία – Εκτίμηση κατά περίπτωση*
(Άρθρο 286 § 6 ΣΛΕΕ)

(βλ. σκέψεις 219, 220, 230)

5. *Ελεγκτικό Συνέδριο – Υποχρεώσεις των μελών – Υποχρεώσεις που απορρέουν από τη θέση τους – Έννοια – Υποχρεώσεις οι οποίες ορίζονται από το πρωτογενές δίκαιο και διευκρινίζονται από τους εσωτερικούς κανόνες που θεσπίζει το οικείο θεσμικό όργανο – Παράβαση – Παράβαση ορισμένου βαθμού σοβαρότητας – Περιεχόμενο*
(Άρθρα 285 και 286 §§ 3, 4 και 6 ΣΛΕΕ)

(βλ. σκέψεις 234-245)

6. *Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Αρχές – Προστασία της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης – Προϋποθέσεις – Συγκεκριμένες διαβεβαιώσεις εκ μέρους της διοίκησης – Όρια*

(βλ. σκέψεις 365-370, 372-374)

7. *Ελεγκτικό Συνέδριο – Υποχρεώσεις των μελών – Υποχρεώσεις που απορρέουν από τη θέση τους – Παράβαση – Άσκηση μη δηλωθείσας δραστηριότητας η οποία είναι ασυμβίβαστη με τα καθήκοντα του μέλους του Ελεγκτικού Συνεδρίου – Κατάχρηση των πόρων του θεσμικού οργάνου για τη χρηματοδότηση δραστηριοτήτων άσχετων προς τα καθήκοντα του μέλους του εν λόγω θεσμικού οργάνου – Δημιουργία σύγκρουσης συμφερόντων στο πλαίσιο σχέσης με τον επικεφαλής ελεγχόμενου φορέα – Ιδιαίτερα σοβαρές παραβάσεις*
(Άρθρο 286 § 6 ΣΛΕΕ)

(βλ. σκέψη 880, διατακτ. 4)

8. *Ελεγκτικό Συνέδριο – Υποχρεώσεις των μελών – Υποχρεώσεις που απορρέουν από τη θέση τους – Παράβαση – Κύρωση – Έκπτωση από το συνταξιοδοτικό δικαίωμα – Στοιχεία εκτίμησης – Αναλογικότητα*
(Άρθρο 286 § 6 ΣΛΕΕ)

(βλ. σκέψεις 881-905, διατακτ. 5)

Σύνοψη

Το Δικαστήριο κρίνει ότι πρώην μέλος του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου παρέβη τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη θέση του στο θεσμικό αυτό όργανο. Το κηρύσσει έκπτωτο από τα δύο τρίτα του συνταξιοδοτικού δικαιώματός του.

Ο Κ. Pinxten ήταν μέλος του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου από την 1η Μαρτίου 2006 έως τις 30 Απριλίου 2018, ολοκληρώνοντας δύο θητείες.

Στο πλαίσιο αυτό, μεταξύ άλλων, επιστράφηκαν στον K. Pinxten διάφορα έξοδα και του χορηγήθηκε υπηρεσιακό αυτοκίνητο. Επιπλέον, από το 2006 έως τον Μάρτιο του 2014, το Ελεγκτικό Συνέδριο έθεσε στη διάθεση του K. Pinxten οδηγό.

Το Ελεγκτικό Συνέδριο επισήμανε ότι, κατά τη διάρκεια του 2016, έλαβε πληροφορίες σχετικά με διάφορες σοβαρές παρατυπίες καταλογιζόμενες στον K. Pinxten. Ο K. Pinxten ενημερώθηκε, στις 18 Ιουλίου 2016, για τις κατηγορίες που είχαν διατυπωθεί εναντίον του.

Στις 14 Οκτωβρίου 2016 ο Γενικός Γραμματέας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, κατόπιν εντολής του Προέδρου του θεσμικού αυτού οργάνου, διαβίβασε στην Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) φάκελο σχετικό με τις δραστηριότητες του K. Pinxten, οι οποίες είχαν προκαλέσει πιθανώς αδικαιολόγητες δαπάνες εις βάρος του προϋπολογισμού της Ένωσης.

Στις 2 Ιουλίου 2018 το Ελεγκτικό Συνέδριο έλαβε την τελική έκθεση της OLAF με την οποία περατώθηκε η έρευνα. Η έκθεση αυτή κατέληγε στο συμπέρασμα ότι ο K. Pinxten είχε προβεί σε κατάχρηση των πόρων του Ελεγκτικού Συνεδρίου στο πλαίσιο δραστηριοτήτων ξένων προς τα καθήκοντά του, σε κατάχρηση καρτών καυσίμων και σε κατάχρηση της σύμβασης ασφάλισης του υπηρεσιακού του αυτοκινήτου, ότι είχε απουσιάσει αδικαιολόγητα, είχε παραλείψει να δηλώσει εξωτερικές δραστηριότητες και είχε διαβιβάσει εμπιστευτικές πληροφορίες καθώς και ότι υπήρχαν συγκρούσεις συμφερόντων. Εξάλλου, εκτιμώντας ότι ορισμένα από τα πραγματικά περιστατικά που αποκάλυψε η έρευνα μπορούσαν να συνιστούν ποινικά αδικήματα, η OLAF διαβίβασε τις πληροφορίες και τις συστάσεις της στις λουξεμβουργιανές δικαστικές αρχές.

Αφού διαβίβασε στο Ελεγκτικό Συνέδριο γραπτές παρατηρήσεις, ο K. Pinxten έτυχε ακροάσεως, στις 26 Νοεμβρίου 2018, από τα μέλη του θεσμικού αυτού οργάνου στο πλαίσιο συνεδρίασης κεκλεισμένων των θυρών. Στις 29 Νοεμβρίου 2018, κατά τη διάρκεια συνεδρίασης κεκλεισμένων των θυρών, το Ελεγκτικό Συνέδριο αποφάσισε να παραπέμψει την υπόθεση του K. Pinxten στο Δικαστήριο κατ' εφαρμογήν του άρθρου 286, παράγραφος 6, ΣΛΕΕ¹.

Παράλληλα, λαμβανομένων υπόψη των πληροφοριών που διαβίβασε η OLAF, ο εισαγγελέας του tribunal d'arrondissement de Luxembourg (πλημμελειοδικείου Λουξεμβούργου, Λουξεμβούργο), με έγγραφο της 1ης Οκτωβρίου 2018, ζήτησε από το Ελεγκτικό Συνέδριο να άρει την ετεροδικία του K. Pinxten. Στις 15 Νοεμβρίου 2018 το θεσμικό αυτό όργανο έκανε δεκτό το εν λόγω αίτημα.

Με την προσφυγή του, την οποία άσκησε στις 15 Φεβρουαρίου 2019, το Ελεγκτικό Συνέδριο ζήτησε από το Δικαστήριο να διαπιστώσει ότι ο K. Pinxten έπαυσε να εκπληρώνει τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη θέση του και να επιβάλει, κατά συνέπεια, την κύρωση που προβλέπεται στο άρθρο 286, παράγραφος 6, ΣΛΕΕ.

Αποφαινόμενο σε ολομέλεια, τον πλέον επίσημο σχηματισμό του, το Δικαστήριο κρίνει, μεταξύ άλλων, ότι ο K. Pinxten παρέβη τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη θέση του ως μέλους του Ελεγκτικού Συνεδρίου όσον αφορά:

- τη μη δηλωθείσα και παράνομη άσκηση δραστηριότητας στο πλαίσιο του οργάνου διοίκησης πολιτικού κόμματος·

¹ Το άρθρο 286, παράγραφος 6, ΣΛΕΕ ορίζει τα ακόλουθα: «Τα μέλη του Ελεγκτικού Συνεδρίου δύνανται να απαλλάσσονται των καθηκόντων τους ή να κηρύσσονται έκπτωτα του δικαιώματος προς σύνταξη ή άλλων αντ' αυτού ωφελημάτων μόνον αν το Δικαστήριο διαπιστώσει, κατόπιν αιτήσεως του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ότι έπαυσαν να ανταποκρίνονται προς τις απαιτούμενες προϋποθέσεις ή να εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις που απορρέουν εκ της θέσεώς τους».

- την κατάχρηση των πόρων του Ελεγκτικού Συνεδρίου για τη χρηματοδότηση δραστηριοτήτων άσχετων προς τα καθήκοντα του μέλους του εν λόγω θεσμικού οργάνου στο μέτρο κατά το οποίο με την απόφαση διαπιστώνεται τέτοια κατάχρηση·
- τη χρήση κάρτας καυσίμων για την αγορά καυσίμων προοριζόμενων για οχήματα που ανήκαν σε τρίτους και
- τη δημιουργία σύγκρουσης συμφερόντων στο πλαίσιο σχέσης με τον επικεφαλής ελεγχόμενου φορέα.

Αντιθέτως, το Δικαστήριο απέρριψε αιτιάσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου σχετικά με:

- τη φερόμενη ως μη δηλωθείσα και παράνομη άσκηση δραστηριότητας διαχείρισης αστικής εταιρίας ακινήτων·
- τη διατήρηση και χρήση κάρτας καυσίμων από τέκνο του Κ. Pinxten μολονότι αυτό δεν συνοικούσε πλέον με τον Κ. Pinxten·
- ισχυρισμούς περί ψευδών δηλώσεων σχετικά με ασφαλιστική ζημία στο πλαίσιο ατυχημάτων στα οποία εμπλέκονταν το υπηρεσιακό όχημα και ο οδηγός του γραφείου του Κ. Pinxten.

Λαμβανομένων υπόψη των διαπιστώσεων αυτών, το Δικαστήριο κήρυξε τον Κ. Pinxten έκπτωτο από τα δύο τρίτα του συνταξιοδοτικού δικαιώματός του από την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης στην παρούσα υπόθεση, ήτοι από τις 30 Σεπτεμβρίου 2021.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

Ως προς το παραδεκτό της προσφυγής, το Δικαστήριο απορρίπτει διαδοχικά το σύνολο των επιχειρημάτων του Κ. Pinxten τα οποία αφορούν, πρώτον, την ασυμβατότητα της διαδικασίας προς το δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, δεύτερον, τον παράτυπο χαρακτήρα της έρευνας της OLAΕ, τρίτον, τον παράτυπο χαρακτήρα της διαδικασίας που ακολουθήθηκε στο Ελεγκτικό Συνέδριο για να επιτραπεί η άσκηση της προσφυγής ενώπιον του Δικαστηρίου και, τέταρτον, την καθυστέρηση με την οποία ασκήθηκε η προσφυγή αυτή. Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η εν λόγω προσφυγή είναι παραδεκτή.

Όσον αφορά την ουσία της προσφυγής, το Δικαστήριο, έχοντας υπενθυμίσει τη φύση των υποχρεώσεων που απορρέουν από τη θέση του μέλους του Ελεγκτικού Συνεδρίου, υπογραμμίζει ότι στην έννοια των «υποχρεώσεων που απορρέουν εκ της θέσεώς τους», κατά το άρθρο 286, παράγραφος 6, ΣΛΕΕ, πρέπει να αποδίδεται ευρύ περιεχόμενο. Λαμβανομένων υπόψη των υψηλών ευθυνών που τους ανατίθενται, τα μέλη του Ελεγκτικού Συνεδρίου οφείλουν να τηρούν τα αυστηρότερα πρότυπα συμπεριφοράς και να προκρίνουν πάντοτε το γενικό συμφέρον της Ένωσης όχι μόνον έναντι των εθνικών συμφερόντων, αλλά και έναντι των προσωπικών συμφερόντων. Υπό το πρίσμα αυτό, οι υποχρεώσεις των μελών του Ελεγκτικού Συνεδρίου τις οποίες προβλέπει το πρωτογενές δίκαιο επαναλαμβάνονται και συγκεκριμενοποιούνται στους θεσπιζόμενους από το εν λόγω θεσμικό όργανο εσωτερικούς κανόνες, τους οποίους τα μέλη οφείλουν να τηρούν αυστηρά.

Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο οφείλει να εξετάσει το σύνολο των αποδεικτικών στοιχείων που του προσκόμισαν τόσο το Ελεγκτικό Συνέδριο, στο οποίο εναπόκειται να αποδείξει την ύπαρξη της παράβασης που καταλογίζει στον Κ. Pinxten, όσο και ο Κ. Pinxten. Το Δικαστήριο οφείλει ιδίως να εκτιμήσει την ακρίβεια και την αξιοπιστία των εν λόγω στοιχείων, προκειμένου να κρίνει αν αυτά αρκούν για να διαπιστωθεί παράβαση ορισμένου βαθμού σοβαρότητας κατά την έννοια του άρθρου 286, παράγραφος 6, ΣΛΕΕ.

Επομένως, έχοντας εξετάσει το σύνολο των αποδεικτικών στοιχείων που προσκόμισαν το Ελεγκτικό Συνέδριο και ο Κ. Pinxten, το Δικαστήριο κρίνει ότι ο Κ. Pinxten, ασκώντας μη δηλωθείσα δραστηριότητα στο πλαίσιο του οργάνου διοίκησης πολιτικού κόμματος, η οποία ήταν ασυμβίβαστη με τα καθήκοντά του ως μέλους του Ελεγκτικού Συνεδρίου, χρησιμοποιώντας καταχρηστικά τους πόρους του θεσμικού οργάνου για τη χρηματοδότηση δραστηριοτήτων άσχετων προς τα καθήκοντα του μέλους του οργάνου αυτού² και ενεργώντας κατά τρόπο που θα μπορούσε να δημιουργήσει σύγκρουση συμφερόντων με ελεγχόμενο φορέα, διέπραξε ιδιαίτερα σοβαρές παραβάσεις και, ως εκ τούτου, παρέβη τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη θέση του ως μέλους του εν λόγω θεσμικού οργάνου, κατά την έννοια του άρθρου 286, παράγραφος 6, ΣΛΕΕ.

Κατά το Δικαστήριο, η παράβαση των υποχρεώσεων αυτών απαιτεί, καταρχήν, την επιβολή κύρωσης δυνάμει της ως άνω διάταξης. Σύμφωνα με τη διάταξη αυτή, το Δικαστήριο μπορεί να επιβάλει κύρωση συνιστάμενη στην απαλλογική ή στην έκπτωση του ενδιαφερομένου από το συνταξιοδοτικό του δικαίωμα ή από άλλα αντ' αυτού ωφελήματα.

Ελλείψει διευκρίνισης, στο άρθρο 286, παράγραφος 6, ΣΛΕΕ, ως προς την έκταση της έκπτωσης από το συνταξιοδοτικό δικαίωμα η οποία προβλέπεται στη διάταξη αυτή, το Δικαστήριο μπορεί να αποφασίσει την ολική ή μερική έκπτωση από το εν λόγω δικαίωμα. Η κύρωση αυτή πρέπει, πάντως, να είναι ανάλογη προς τη σοβαρότητα των διαπιστωθεισών από το Δικαστήριο παραβάσεων των υποχρεώσεων που απορρέουν από τη θέση του μέλους του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Συναφώς, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι από σειρά περιστάσεων μπορεί να συναχθεί ότι οι καταλογιστές στον Κ. Pinxten παρατυπίες είναι ιδιαίτερα σοβαρές. Ειδικότερα, κατά τη διάρκεια των δύο θητειών του ως μέλους του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ο Κ. Pinxten παρέβη, καταρχάς, εσκεμμένα και κατ' επανάληψη τους κανόνες που ισχύουν εντός του θεσμικού αυτού οργάνου, θίγοντας έτσι κατά τρόπο συστηματικό τις πλέον θεμελιώδεις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη θέση του. Περαιτέρω, ο Κ. Pinxten επιχείρησε επανειλημμένως να αποκρύψει τις παραβάσεις των εν λόγω κανόνων. Επιπλέον, οι παρατυπίες που διέπραξε ο Κ. Pinxten είχαν, σε μεγάλο βαθμό, ως αποτέλεσμα να συμβάλουν στον προσωπικό πλουτισμό του. Επιπροσθέτως, η συμπεριφορά του Κ. Pinxten προκάλεσε στο Ελεγκτικό Συνέδριο σημαντική ζημία όχι μόνο σε οικονομικό επίπεδο, αλλά και όσον αφορά την εικόνα και τη φήμη του. Τέλος, το ειδικό καθήκον του Ελεγκτικού Συνεδρίου, το οποίο είναι αρμόδιο να ελέγχει τη νομιμότητα και την κανονικότητα των δαπανών της Ένωσης και να εξακριβώνει τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση³, αυξάνει περαιτέρω τη σοβαρότητα των παρατυπιών που διέπραξε ο Κ. Pinxten.

² Σειρά παρατυπιών που αφορούν τα έξοδα αποστολής και τις ημερήσιες αποζημιώσεις, τα έξοδα εκπροσώπησης και υποδοχής καθώς και τη χρήση του υπηρεσιακού αυτοκινήτου και τη χρήση των υπηρεσιών οδηγού.

³ Άρθρο 287, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ.

Ωστόσο, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι άλλα στοιχεία είναι ικανά να μετριάσουν την ευθύνη του K. Pinxten. Αφενός, ο τελευταίος απέκτησε το συνταξιοδοτικό του δικαίωμα λόγω της εργασίας που παρέσχε κατά τη διάρκεια των δώδεκα ετών υπηρεσίας στο Ελεγκτικό Συνέδριο. Η ποιότητα της εργασίας αυτής δεν αμφισβητήθηκε, δεδομένου μάλιστα ότι ο K. Pinxten εξελέγη από τους συναδέλφους του στη θέση του προέδρου του τμήματος ΙΙΙ του Ελεγκτικού Συνεδρίου από το 2011. Αφετέρου, μολονότι οι διαπραχθείσες από τον K. Pinxten παραβάσεις των υποχρεώσεων που απορρέουν από τη θέση του εμπίπτουν προπάντων στο πλαίσιο προσωπικών επιλογών των οποίων δεν μπορούσε να αγνοεί το ασυμβίβαστο προς τις πλέον θεμελιώδεις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη θέση του, γεγονός παραμένει ότι η διαιώνιση των παρατυπιών αυτών ευνοήθηκε από την ασάφεια των εσωτερικών κανόνων του θεσμικού οργάνου και κατέστη δυνατή λόγω των ελλιπών ελέγχων που αυτό διενεργούσε.

Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των εξετασθέντων στοιχείων, το Δικαστήριο, κατά δίκαιη εκτίμηση των περιστάσεων της υπόθεσης, κηρύσσει τον K. Pinxten έκπτωτο από τα δύο τρίτα του συνταξιοδοτικού δικαιώματός του από την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης στην παρούσα υπόθεση.